Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2025)0298

Strategia dyplomatyczna UE i współpraca geopolityczna w Arktyce

Zalecenie Parlamentu Europejskiego z dnia 26 listopada 2025 r. dla Rady, Komisji oraz Wiceprzewodniczącej Komisji / Wysokiej Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa w sprawie strategii dyplomatycznej UE i współpracy geopolitycznej w Arktyce (2025/2116(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Arktyki, zwłaszcza rezolucję z dnia 7 października 2021 r. w sprawie Arktyki: możliwości, obawy i wyzwania związane z bezpieczeństwem[1],

– uwzględniając konwencję Narodów Zjednoczonych z 16 listopada 1994 r. o prawie morza (UNCLOS),

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 13 października 2021 r. zatytułowany „Silniejsze zaangażowanie UE na rzecz pokojowej, zrównoważonej i prosperującej Arktyki ” (JOIN(2021)0027),

– uwzględniając porozumienie paryskie zawarte na podstawie Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu,

– uwzględniając Porozumienie w ramach Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, dotyczące ochrony i zrównoważonego wykorzystywania morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową, przyjęte 19 czerwca 2023 r.,

– uwzględniając ustanowienie Rady Państw Morza Bałtyckiego,

– uwzględniając konwencję Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącą ludności tubylczej i plemiennej, przyjętą 27 czerwca 1989 r.,

– uwzględniając Umowę w sprawie zapobiegania nieuregulowanym

[1] Dz.U. C 132 z 24.3.2022, s. 113.

połowom na morzu pełnym w środkowej części Oceanu Arktycznego z 3 października 2018 r.,

– uwzględniając Deklarację Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej,

– uwzględniając traktat svalbardzki z 9 lutego 1920 r. (wcześniej traktat spitsbergeński),

– uwzględniając deklarację z 19 września 1996 r. o utworzeniu Rady Arktycznej (deklarację z Ottawy),

– uwzględniając trzy prawnie wiążące umowy wynegocjowane pod auspicjami Rady Arktycznej, a mianowicie Umowę o współpracy w dziedzinie lotniczego i morskiego poszukiwania i ratownictwa w Arktyce z 12 maja 2011 r., Porozumienie w zakresie współpracy w dziedzinie gotowości i reagowania na zanieczyszczenie ropą naftową morza w Arktyce z 15 maja 2013 r. oraz Umowę o zacieśnianiu międzynarodowej współpracy naukowej w odniesieniu do Arktyki z 11 maja 2017 r.,

– uwzględniając wspólne oświadczenie wydane po szczycie Unia Europejska–Kanada w 2025 r.: „Trwałe partnerstwo – ambitny program”,

– uwzględniając otwarcie biura UE w Nuuk (Grenlandia) 15 marca 2024 r.,

– uwzględniając przemówienie wygłoszone przez premiera Grenlandii Jensa-Frederika Nielsena w Parlamencie Europejskim 8 października 2025 r.,

– uwzględniając art. 121 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A10-0229/2025),

A. mając na uwadze, że Arktyka jest regionem zamieszkanym przez ponad cztery miliony ludzi, charakteryzującym się różnorodnością kultur, społeczności i gospodarek, i jako taka musi pozostać strefą pokoju, poszanowania różnorodności biologicznej i wrażliwych ekosystemów; mając na uwadze, że konstruktywna współpraca w Arktyce powinna być chroniona przed nasilającą się globalną rywalizacją;

B. mając na uwadze, że UE od dziesięcioleci angażuje się zarówno w europejskiej części Arktyki, jak i w całym regionie arktycznym jako podmiot mający strategiczne interesy w tym regionie; mając na uwadze, że UE ma fundamentalny interes w strategicznym przyczynianiu się do pozytywnych wyników w zakresie bezpieczeństwa, sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiska, zwłaszcza poprzez współpracę wielostronną;

C. mając na uwadze, że od rozpoczęcia nielegalnej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie Rosja koncentruje swoje siły wojskowe w Arktyce; mając na uwadze, że rosyjska militaryzacja w połączeniu ze

zwiększoną obecnością Chin zmieniły sytuację dotyczącą polityki i bezpieczeństwa w tym regionie; mając na uwadze, że Rosja przyjęła jednostronny i bezprawny system regulujący żeglugę wzdłuż Północnej Drogi Morskiej, w tym ustawę z 5 grudnia 2022 r. ograniczającą przepływ zagranicznych okrętów wojennych, co budzi poważne obawy w świetle prawa międzynarodowego, w szczególności konwencji UNCLOS, i grozi zaostrzeniem napięć geopolitycznych w Arktyce;

D. mając na uwadze, że wykorzystanie regionu Arktyki do celów wojskowych nabiera tempa wraz z osłabieniem międzynarodowych ram regulacyjnych dotyczących kontroli zbrojeń, w tym broni jądrowej, w szczególności przez działania reżimów totalitarnych i autorytarnych, takich jak Rosja;

E. mając na uwadze, że aby Arktyka pozostała bezpiecznym i stabilnym regionem, niezbędne jest poszanowanie integralności terytorialnej i rygorystyczne przestrzeganie prawa międzynarodowego, w szczególności UNCLOS i konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO); mając na uwadze, że IMO jest wiodącym światowym organem w dziedzinie bezpieczeństwa morskiego i ochrony środowiska, a jej prawnie wiążące konwencje i dobrowolne wytyczne mają zastosowanie na całym świecie, w tym w Arktyce;

F. mając na uwadze, że wszystkie strategie polityczne dotyczące Arktyki muszą odzwierciedlać zróżnicowane realia tego regionu, w tym różne systemy zarządzania, ramy prawne, możliwości infrastrukturalne i warunki społeczno-gospodarcze;

G. mając na uwadze, że Rada Arktyczna jest najważniejszym forum współpracy w regionie okołobiegunowym; mając na uwadze, że trzy państwa członkowskie UE oraz dwa kolejne państwa członkowskie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) są członkami Rady Arktycznej, a siedmioro jej członków należy również do NATO;

H. mając na uwadze, że chociaż Rada Arktyczna opiera się na dobrowolnych zobowiązaniach i nie posiada wiążących uprawnień, ułatwia konstruktywną współpracę i zawarcie szeregu wiążących umów; mając na uwadze, że ograniczony mandat Rady Arktycznej zmniejsza jej zdolność do podejmowania poważnych wyzwań, takich jak katastrofy ekologiczne lub rosnące napięcia geopolityczne, które mogą zagrozić statusowi Arktyki jako regionu o niskim poziomie napięć; mając na uwadze, że w związku z niczym niesprowokowaną wojną napastniczą Rosji przeciwko Ukrainie zawieszono spotkania polityczne Rady Arktycznej, co ogranicza jej zdolność do wypełniania mandatu i prawidłowego funkcjonowania;

I. mając na uwadze brak postępów w sprawie wniosku UE o przyznanie jej statusu pełnoprawnego obserwatora w Radzie Arktycznej;

J. mając na uwadze, że arktyczny przesmyk GIUK między Grenlandią, Islandią i Zjednoczonym Królestwem stanowi strategiczny korytarz umożliwiający kontrolę ruchu morskiego i wykrywanie zagrożeń hybrydowych; mając na uwadze, że przystąpienie Finlandii i Szwecji

do NATO pogłębiło orientację Sojuszu na Arktykę i wzmocni jego pozycję w tym regionie;

K. mając na uwadze, że wzrost temperatury w regionie Arktyki jest około trzykrotnie wyższy niż średni wzrost temperatury na świecie, co przyspiesza ubytek lodu i zagraża stabilności klimatu na planecie; mając na uwadze, że morska pokrywa lodowa w okresie letnim szybko zanika, powodując rozległe zniszczenia siedlisk i spadek liczebności populacji gatunków zależnych od śniegu i lodu;

L. mając na uwadze, że w 2022 r. NATO uznało zmianę klimatu za kluczowe wyzwanie i czynnik zwiększający zagrożenie, mający głębokie konsekwencje dla bezpieczeństwa i operacji wojskowych, w tym na Dalekiej Północy, oraz uznało Daleką Północ za region o znaczeniu strategicznym, w którym zdolność Rosji do zakłócania działań sił sojuszniczych i swobody żeglugi na północnym Atlantyku stanowi bezpośrednie wyzwanie dla Sojuszu; mając na uwadze, że Arktykę można postrzegać jako obszar o kluczowym znaczeniu dla powiązania między klimatem a bezpieczeństwem; mając na uwadze, że wdrożenie porozumienia paryskiego i Europejskiego Zielonego Ładu pozostaje niezbędne, aby zapobiec najgorszym skutkom zmiany klimatu;

M. mając na uwadze, że topnienie wiecznej zmarzliny stanowi zagrożenie dla transgranicznego bezpieczeństwa i środowiska oraz zagrożenie biologiczne ze względu na destrukcyjny wpływ tego procesu na infrastrukturę, uwalnianie metanu szkodliwego dla klimatu oraz ponowne pojawienie się uśpionych i nieznanych wirusów i bakterii, a także ze względu na przyczynianie się do zaburzeń wzorców pogodowych w Europie i poza jej granicami;; mając na uwadze, że podmorska wieczna zmarzlina na wschodniosyberyjskim szelfie arktycznym może stać się kolejnym źródłem emisji metanu;

N. mając na uwadze, że kurcząca się morska pokrywa lodowa wzbudza globalne zainteresowanie Arktyką i jej zasobami; mając w szczególności na uwadze, że gwałtowne cofanie się morskiej pokrywy lodowej otwiera korytarze handlowe – dostępne sezonowo, a potencjalnie całorocznie – takie jak Północna Droga Morska, Przejście Północno-Zachodnie i możliwa przyszła trasa transpolarna, które mogą zmienić globalną strukturę handlu, stwarzając jednocześnie poważne wyzwania dla Arktyki w zakresie środowiska, bezpieczeństwa i sprawowania rządów; mając na uwadze, że trudne warunki pogodowe, ograniczone zdolności poszukiwawczo-ratownicze, wysokie koszty ubezpieczenia i nierozwiązane kwestie dotyczące międzynarodowego statusu prawnego tych nowych szlaków morskich stanowią główne przeszkody w ich pełnej realizacji, a wiele zainteresowanych stron domaga się, by traktować te szlaki jako część „globalnych dóbr wspólnych”;

O. mając na uwadze, że ze względu na kryzys klimatyczny zmiany w Arktyce są nierozerwalnie związane z Europą; mając na uwadze, że

wyższe temperatury, podnoszący się poziom mórz, malejąca różnorodność biologiczna i ekstremalne zdarzenia meteorologiczne mają wpływ na ludzi i ekosystemy w Europie, co uwypukla potrzebę prowadzenia polityki opartej na wiedzy i nauce, angażującej lokalne arktyczne społeczności i instytucje naukowe;

P. mając na uwadze, że Rosja wyraźnie wzmocniła swoją pozycję militarną i infrastrukturę wojskową w Arktyce, podsycając napięcie wojskowe w regionie; mając na uwadze, że w rosyjskiej koncepcji polityki zagranicznej z 2023 r. uznano Arktykę za jeden z priorytetowych regionów dla Rosji; mając na uwadze, że militaryzacja Arktyki jest sprzeczna z duchem współpracy, który dotychczas determinował stosunki między państwami arktycznymi;

Q. mając na uwadze, że pogłębiająca się współpraca między Chinami a Rosją w regionie Arktyki, poprzez wspólne projekty energetyczne, inwestycje infrastrukturalne i przedsięwzięcia żeglugowe wzdłuż nowych szlaków arktycznych, grozi utrwaleniem geopolitycznej osi eksploatacji zasobów i ograniczonego dostępu, ze szkodą dla społeczności nadbrzeżnych Arktyki, ludności rdzennej i globalnych zabezpieczeń środowiskowych; mając na uwadze, że naruszanie przez Rosję suwerenności i integralności terytorialnej państw sąsiednich, w połączeniu z utrudnianiem żeglugi na Morzu Azowskim, Morzu Czarnym i Morzu Bałtyckim, budzi poważne obawy, które należy uwzględnić w każdej ocenie perspektyw utrzymania pokojowego współistnienia w Arktyce;

R. mając w szczególności na uwadze, że Rosja wzmacnia swoją infrastrukturę arktyczną poprzez budowę i wprowadzenie do eksploatacji uniwersalnego lodołamacza o napędzie atomowym „Czukotka” (projekt 22220) w ramach szerszego programu mającego na celu zapewnienie całorocznej żeglugi po Północnej Drodze Morskiej; mając na uwadze, że Rosja buduje kolejne lodołamacze, aby wspierać swoje strategiczne ambicje w Arktyce;

S. mając na uwadze, że zdjęcia satelitarne z 2023 r. ujawniły znaczną rozbudowę budynków i infrastruktury na Nowej Ziemi, odległej wyspie arktycznej, historycznie wykorzystywanej przez Rosję do testów broni jądrowej; mając na uwadze, że takie wydarzenia budzą poważne obawy co do wznowienia działalności jądrowej w Arktyce i jej skutków dla bezpieczeństwa regionalnego i środowiskowego; mając na uwadze, że ekspansja rosyjskiego budownictwa wojskowego, w tym na Wyspie Wrangla, która jest obiektem światowego dziedzictwa UNESCO i rezerwatem przyrody, budzi poważne obawy dotyczące środowiska, bezpieczeństwa i kwestii prawnych;

T. mając na uwadze, że w marcu 2024 r. w Rosji przyjęto dekret rozszerzający Arktyczną Strefę Federacji Rosyjskiej o rejony bieriezowski i biełojarski Chanty-Mansyjskiego Okręgu Autonomicznego – Jugry; mając na uwadze, że ta ekspansja stanowi część strategii Rosji mającej na celu umocnienie federalnej kontroli

nad zasobami naturalnymi, wzmocnienie roszczeń terytorialnych oraz przyciągnięcie inwestorów poprzez zachęty w postaci specjalnych stref ekonomicznych;

U. mając na uwadze, że Rosja nasiliła zagrożenia hybrydowe w regionie Arktyki, w tym przez operacje cybernetyczne i zakłócanie sygnału GPS; mając na uwadze, że wody arktyczne są coraz częściej wykorzystywane przez starzejącą się i będącą w złym stanie rosyjską „flotę cieni”, która działa pod tanimi banderami w celu obejścia międzynarodowych sankcji, stwarzając poważne zagrożenie dla środowiska, bezpieczeństwa i ochrony w tym wrażliwym regionie;

V. mając na uwadze, że Chiny ogłosiły się „państwem położonym w pobliżu Arktyki”, zapowiedziały utworzenie „polarnego jedwabnego szlaku”, będącego rozszerzeniem inicjatywy Pasa i Szlaku, a także stale i szybko zwiększają swoją obecność za kołem podbiegunowym północnym, m.in. poprzez inwestycje w rosyjskie przedsiębiorstwa; mając na uwadze, że w chińskiej białej księdze z 2025 r. pt. „Bezpieczeństwo narodowe w nowej erze” określono „bezpieczeństwo polarne” jako część kompleksowej koncepcji bezpieczeństwa narodowego;

W. mając na uwadze, że ogłoszenie się przez Chiny „państwem położonym w pobliżu Arktyki” jest mylącym określeniem i nie daje żadnej podstawy prawnej, przywilejów ani uzasadnienia dla obecności wojskowej na Dalekiej Północy; mając na uwadze, że Chiny ukrywają swoją ekspansję wojskową i polityczną pod przykrywką badań naukowych, ponieważ chińskie stacje badawcze w Arktyce, takie jak Yellow River Station na Svalbardzie czy chińsko-islandzkie obserwatorium naukowe w Kárhóll mają potencjał podwójnego zastosowania; mając na uwadze, że w październiku 2024 r. chińska straż przybrzeżna ogłosiła, iż po raz pierwszy wpłynęła na wody Oceanu Arktycznego podczas wspólnego patrolu z Rosją, co jest kolejnym przykładem skoordynowanego chińsko-rosyjskiego dążenia do rozszerzenia strategicznej obecności na Dalekiej Północy;

X. mając na uwadze, że w ostatnich latach kilka państw europejskich udaremniło próby nabycia przez Chiny wrażliwej infrastruktury arktycznej ze względów bezpieczeństwa narodowego, czego przykładem jest m.in. decyzja Danii z 2016 r. o zablokowaniu zakupu bazy morskiej Grønnedal na Grenlandii, decyzja Finlandii z 2018 r. o zablokowaniu zakupu portu lotniczego Kemijärvi w pobliżu strefy wojskowej oraz decyzja Norwegii z 2024 r. o wstrzymaniu sprzedaży Søre Fagerfjord chińskim nabywcom;

Y. mając na uwadze, że w ostatnich latach Rosja i Chiny zacieśniły współpracę w Arktyce poprzez podpisanie umowy o współpracy straży przybrzeżnej, prowadzenie wspólnych ćwiczeń wojskowych, takich jak „Ocean-2024” i „Pacific Patrol-2024”, w pobliżu Arktyki, a także projekty technologiczne i stoczniowe oraz nowe korytarze handlowe wzdłuż Północnej Drogi Morskiej, wzmacniając tym samym ich strategiczny sojusz na Dalekiej Północy; mając na uwadze, że

mimo rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie Chiny wciąż zacieśniają współpracę z Rosją w Arktyce, zastępując utracone inwestycje zachodnich przedsiębiorstw w wyniku zachodnich sankcji przyjętych po pełnowymiarowej inwazji Rosji na Ukrainę;

Z. mając na uwadze, że Chiny testują za pomocą statku towarowego ekspresową trasę do Europy przez Arktykę, aby ustanowić regularne połączenie przez rosyjską Północną Drogę Morską, które połączyłoby wiele portów w Azji i Europie;

AA. mając na uwadze, że podejście Stanów Zjednoczonych do Arktyki ewoluuje w kierunku większego zaangażowania, które poprzedził szereg godnych ubolewania wypowiedzi odnoszących się do Grenlandii;

AB. mając na uwadze, że ludność rdzenna i społeczności lokalne posiadają niezastąpioną wiedzę tradycyjną, pełnią funkcję podstawowych strażników ekosystemów arktycznych i są już nieproporcjonalnie dotknięte zmianą klimatu, marginalizacją społeczno-gospodarczą i degradacją środowiska, a jednocześnie często pozostają wyłączone z procesów decyzyjnych; mając na uwadze, że wśród europejskich decydentów panuje powszechna zgoda co do tego, że ludność rdzenną należy dalej wspierać, a jej interesy powinny mieć wyższy priorytet w procesie kształtowania polityki, przy czym należy dopilnować, by ich wiedza oparta na doświadczeniach społeczności była szanowana i brana pod uwagę we wszystkich działaniach politycznych; mając na uwadze, że Rada Arktyczna poczyniła znaczące kroki w celu rozwiązania tego problemu;

AC. mając na uwadze, że Dania, Szwecja i Finlandia są sygnatariuszami deklaracji z Ottawy z 1996 r., w której potwierdzają swoje zaangażowanie na rzecz dobrobytu mieszkańców Arktyki, w tym uznanie wyjątkowych relacji i niepowtarzalnego wkładu ludności rdzennej i jej społeczności, uznają tradycyjną wiedzę ludności rdzennej oraz apelują o to, by w pełni zasięgać jej opinii oraz angażować ją w procesy decyzyjne;

AD. mając na uwadze, że regiony arktyczne UE stanowią przepustkę do zaangażowania i obecności UE w szerszym regionie arktycznym, zapewniając zasoby dla europejskiej autonomii strategicznej przy jednoczesnym zaspokajaniu lokalnych interesów, takich jak rosnące zapotrzebowanie na zasoby naturalne i prawa ludności rdzennej; mając na uwadze, że kluczowe znaczenie dla interesów UE w Arktyce ma wsparcie udzielane przez UE w ramach polityki spójności, programu Interreg, „Horyzont Europa” i programów rozwoju obszarów wiejskich dla obszarów takich jak północne obszary słabo zaludnione oraz sieci takich jak Forum Burmistrzów Regionów Arktyki i Arktyczna Szóstka;

AE. mając na uwadze, że inicjatywy takie jak szczyt euro-arktycznej rdzennej ludności Saamów z regionu Morza Barentsa, który odbył się w Parlamencie Europejskim w 2023 r., mogą jeszcze bardziej

zacieśnić współpracę ze społecznością Saamów;

AF. mając na uwadze, że Grenlandia będzie przewodniczyć Radzie Arktycznej w latach 2025–2027 w imieniu Królestwa Danii, co będzie istotną okazją do wzmocnienia inkluzywnego, opartego na zasadach zarządzania Arktyką;

AG. mając na uwadze, że strategia Grenlandii obejmuje wzmocnienie jej przedstawicielstwa dyplomatycznego na całym świecie, w tym plany otwarcia biur w Ottawie i Nowym Jorku, przy jednoczesnym utrzymaniu przedstawicielstw w Waszyngtonie, Pekinie, Reykjaviku i Brukseli; mając na uwadze, że strategiczne znaczenie amerykańskiej bazy kosmicznej Pituffik w Grenlandii jest kluczowe dla systemu obrony przeciwrakietowej NATO i monitorowania przestrzeni kosmicznej;

AH. mając na uwadze, że po wielokrotnych zaleceniach Parlamentu w marcu 2024 r. UE wreszcie otworzyła swoje biuro w Nuuk, co wzmacnia jej obecność dyplomatyczną i sprzyja bliższej współpracy z Grenlandią; mając na uwadze, że UE i Wyspy Owcze uzgodniły wzmocnione partnerstwo, obejmujące współpracę w dziedzinie rybołówstwa, klimatu i inne kwestie strategiczne;

AI. mając na uwadze, że obfite zasoby węglowodorów, metale ziem rzadkich, rybołówstwo i inne zasoby w Arktyce są coraz bardziej pożądane, dlatego konieczne jest wprowadzenie surowych norm zrównoważonego rozwoju i zapewnienie sprawiedliwego podziału korzyści;

AJ. mając na uwadze, że Arktyka posiada różnorodne zasoby energetyczne o kluczowym znaczeniu dla ekologicznej i cyfrowej transformacji UE, w tym zielony wodór, energię wodną, wiatrową i geotermalną, które mogą przyczynić się do dywersyfikacji i dekarbonizacji koszyka energetycznego UE; mając na uwadze, że konieczne są strategiczne inwestycje w celu zabezpieczenia surowców krytycznych niezbędnych dla konkurencyjności przemysłowej i zdolności obronnych UE;

AK. mając na uwadze, że inicjatywy takie jak Polar Connect i koncepcja „Wizja 2030” przewidują budowę odpornych transarktycznych tras kabli podmorskich łączących Grenlandię i Islandię z Europą kontynentalną; mając na uwadze, że projekty takie są narażone na zagrożenia hybrydowe ze strony wrogich podmiotów, takich jak Rosja i Chiny;

AL. mając na uwadze, że rozwój podmorskich kabli światłowodowych w Arktyce łączących Europę z Japonią i Koreą Południową stanowi strategiczną szansę na rozbudowę bezpiecznej i szybkiej łączności cyfrowej, wzmocnienie suwerenności cyfrowej UE oraz pogłębienie współpracy między UE a Azją; mając na uwadze, że ochrona kabli podmorskich, rurociągów, systemów łączności i korytarzy transportowych w Arktyce ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa cyfrowego, energetycznego i gospodarczego UE i EOG;

AM. mając na uwadze, że Grenlandia, Islandia i Norwegia zarządzają największymi obszarami zrównoważonego rybołówstwa w Arktyce, a w regionie tym rozwija się wiedzę specjalistyczną w dziedzinie biotechnologii i innowacji, które mają kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego UE, niebieskiej gospodarki i czołowej pozycji naukowej UE; mając na uwadze, że konwencja UNCLOS zawiera postanowienia dotyczące praw, obowiązków i odpowiedzialności państw w zakresie ochrony środowiska naturalnego;

AN. mając na uwadze, że potencjał gospodarczy Arktyki wykracza poza zasoby naturalne i obejmuje takie sektory, jak zrównoważona turystyka, technologia kosmiczna i infrastruktura centrów danych, oferując UE możliwości rozwoju strategicznych partnerstw, które wykorzystują wyjątkowe położenie geograficzne regionu, zasoby energii odnawialnej i bliskość kluczowych sojuszników;

AO. mając na uwadze, że zasada „nie czyń poważnych szkód” oznacza niewspieranie ani nieprowadzenie działalności gospodarczej, która wyrządza poważne szkody celom środowiskowym w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852[2];

AP. mając na uwadze, że połączenia energetyczne z Arktyką, w tym import ropy naftowej i gazu z Morza Barentsa u wybrzeży Norwegii, transport skroplonego gazu ziemnego (LNG) arktycznymi szlakami żeglugowymi w okresie przejścia na samowystarczalność energetyczną UE, eksport energii odnawialnej i potencjał zielonego wodoru z Islandii i Grenlandii, wspierane przez UE projekty infrastrukturalne, takie jak podmorskie kable i rurociągi, oraz współpraca w zakresie badań naukowych i innowacji na rzecz zrównoważonego rozwoju mają kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego i przyszłego rozwoju gospodarczego UE, a także dla zapewnienia inwestycji w lokalną gospodarkę i infrastrukturę Arktyki; mając na uwadze, że niezawodni partnerzy energetyczni oraz niezawodne dostawy energii mają kluczowe znaczenie dla ogólnego bezpieczeństwa, o czym świadczy rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i późniejszy kryzys energetyczny;

AQ. mając na uwadze, że problemem Arktyki jest brak infrastruktury, co stawia m.in. lokalną ludność w niekorzystnej sytuacji; mając na uwadze, że realizacja wielofunkcyjnych projektów infrastrukturalnych mogłaby pomóc w wyeliminowaniu tych niedociągnięć oraz w rozwiązaniu szerszych problemów związanych z bezpieczeństwem;

AR. mając na uwadze, że nowo wybudowane i planowane terminale LNG

---

[2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

– w szczególności pływające jednostki do magazynowania i regazyfikacji, do których budowy państwa członkowskie UE zobowiązały się w ostatnich latach – stanowią istotną bramę dla norweskiego LNG, która dodatkowo wzmocniłaby dywersyfikację i bezpieczeństwo dostaw; mając na uwadze, że dalszy rozwój i produkcja lodołamaczy ma kluczowe znaczenie dla eksploracji i bezpieczeństwa Arktyki, a Finlandia dysponuje szczególną wiedzą fachową w tym zakresie;

AS. mając na uwadze, że badania naukowe finansowane przez UE, partnerstwa w ramach programu „Horyzont Europa” i usługi satelitarne programu Copernicus dostarczają podstawowych danych na potrzeby bezpieczeństwa, odporności na zmianę klimatu, bezpieczeństwa nawigacji i gospodarowania środowiskiem na Dalekiej Północy;

AT. mając na uwadze, że bezpieczna, odporna i autonomiczna łączność satelitarna stanowi strategiczny atut zabezpieczający komunikację, poprawiający orientację sytuacyjną, chroniący infrastrukturę krytyczną oraz wzmacniający zdolność UE do zapobiegania zagrożeniom hybrydowym i konwencjonalnym w Arktyce, do ich powstrzymywania i reagowania na nie;

AU. mając na uwadze, że technologie kosmiczne, w tym technologie pozycjonowania, nawigacji, obserwacji Ziemi i łączności satelitarnej, mają zasadnicze znaczenie dla orientacji sytuacyjnej, monitoringu środowiska i łączności w Arktyce; mając na uwadze, że położenie geograficzne Norwegii oraz obiekty takie jak port kosmiczny Andøya i misja utworzenia satelitarnych sieci szerokopasmowych w Arktyce stanowią infrastrukturę krytyczną wspierającą interesy UE i umożliwiającą Europie niezależny dostęp do przestrzeni kosmicznej; mając na uwadze, że zacieśnienie współpracy z Norwegią w zakresie zdolności kosmicznych jest kluczowe w celu realizacji strategii UE wobec Arktyki i bezpieczeństwa w tym regionie;

AV. mając na uwadze, że Europejska Służba Działań Zewnętrznych (ESDZ) odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu i koordynowaniu unijnej polityki wobec Arktyki;

1. zaleca Radzie, Komisji i wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa:

   a) potępienie rosnącej militaryzacji Arktyki, w szczególności z powodu szeroko zakrojonej restrukturyzacji wojskowej Rosji, w tym utworzenia Kolegium Morskiego, które – w połączeniu z wyraźnym zainteresowaniem Chinami tym regionem – jeszcze bardziej nasiliło napięcia i podważyło stabilność w regionie;

   b) ścisłe monitorowanie rosnącego zainteresowania strategicznego Chin i ich działań w regionie Arktyki w ramach „polarnego jedwabnego szlaku”; uznanie, że deklarowana przez Chiny ambicja, by do 2030 r. stać się „polarną potęgą”, oraz zwiększenie obecności tego kraju za pośrednictwem misji

badawczych, strategicznych inwestycji infrastrukturalnych i partnerstw o podwójnym zastosowaniu mogą stanowić wyzwanie dla ustalonych zasad zarządzania;

c) uwzględnienie wszystkich potencjalnych scenariuszy zagrożeń związanych z sytuacją w Ukrainie, w tym ewentualnego wzmocnienia obecności Rosji w Arktyce w wyniku potencjalnego zamrożenia konfliktu w Ukrainie; w związku z tym pełną realizację unijnych sankcji na technologie podwójnego zastosowania przeznaczone dla rosyjskiej ekspansji militarnej w Arktyce, przy równoczesnym wspieraniu zaangażowania Ukrainy w struktury zarządzania regionem, w tym perspektywy uzyskania statusu obserwatora na odpowiednich forach; zaostrzenie sankcji wobec statków „floty cieni” wykorzystujących tanie bandery do omijania sankcji w Arktyce; aktualizację monitorowania i egzekwowania tych przepisów, w tym poprzez współpracę międzynarodową, w celu zapewnienia, aby porty i towarzystwa ubezpieczeniowe umieszczały takie statki na czarnej liście; pociąganie państw bandery do pełnej odpowiedzialności za przestrzeganie standardów środowiskowych i bezpieczeństwa;

d) docenienie w pełni znaczenia przesmyku GIUK między Grenlandią, Islandią i Zjednoczonym Królestwem jako korytarza transportu morskiego nierozerwalnie związanego z interesami UE, a także ryzyka związanego z jego przekształceniem się w obszar działań w szarej strefie; w związku z tym dążenie do budowania odporności instytucjonalnej tych krajów i terytoriów we współpracy z konstruktywnymi partnerami;

e) współpracę z państwami członkowskimi i sojusznikami NATO w celu wzmocnienia zdolności odstraszania w odpowiedzi na zagrożenia, w tym przez pogłębienie dialogu strategicznego UE–NATO na temat świadomości sytuacji w Arktyce, wymianę informacji wywiadowczych i wspólne ćwiczenia obronne na Dalekiej Północy na wzór ćwiczeń wojskowych „Arctic Challenge” zorganizowanych w 2023 r. przez Szwecję, Finlandię i Norwegię oraz „Arctic Light” pod przewodnictwem Danii w 2025 r.; pogłębienie współpracy ze strukturami NATO i Europejskim Centrum ds. Zwalczania Zagrożeń Hybrydowych w celu budowania odporności i opracowania wspólnych standardów ochrony infrastruktury w Arktyce; pogłębienie praktycznej współpracy UE i NATO w Arktyce w obszarach wspólnych wyzwań – w tym w zakresie świadomości sytuacyjnej na morzu, ochrony infrastruktury krytycznej, logistyki oraz interoperacyjności w akcjach poszukiwawczo-ratowniczych; zwiększenie czujności w kontaktach UE z partnerami zewnętrznymi oraz ustanowienie na szczeblu UE mechanizmów kontroli bezpieczeństwa w odniesieniu do zagranicznych projektów badawczych i infrastrukturalnych w Arktyce;

f) jednocześnie kontynuowanie prac nad zapobieganiem

rozprzestrzenianiu się konfliktów geopolitycznych w regionie, przy jednoczesnym odgrywaniu bardziej znaczącej roli w Arktyce i dążeniu do kompleksowego przeformułowania polityki arktycznej, wykraczającej poza przestarzałą koncepcję wyjątkowego charakteru Arktyki, a zamiast tego wykorzystującej ją jako metodę oceny zmieniających się wyzwań w obecnym kontekście geopolitycznym;

g) biorąc powyższe pod uwagę – dopilnowanie, by działania UE na Dalekiej Północy stanowiły uzupełnienie koncepcji strategicznej NATO na 2022 r. i opierały się na wzmocnionej pozycji morskiej Sojuszu; promowanie unikania konfliktów między NATO a UE i wspólnej orientacji sytuacyjnej oraz zaapelowanie o wzmocnienie interoperacyjności między państwami członkowskimi UE a innymi sojusznikami NATO w zakresie bezpieczeństwa Arktyki, nadzoru morskiego, operacji poszukiwawczo-ratowniczych oraz ochrony infrastruktury krytycznej;

h) odnotowanie, że europejski region arktyczny stanowi część kontinuum obejmującego region Morza Bałtyckiego w Arktyce ze wspólnymi wyzwaniami i interesami; uznanie, że działania UE w Arktyce muszą być dostosowane do działań rozwojowych UE realizowanych na wschodnich obszarach przygranicznych UE na Północy i wspierać je, aby zmaksymalizować ich pozytywny wpływ;

i) w tym kontekście i w świetle niedawnych incydentów na Morzu Bałtyckim przypisywanych rosyjskiej „flocie cieni” i statkom chińskim – znaczne wzmocnienie ochrony podstawowej infrastruktury podwodnej w Arktyce, w szczególności podmorskich kabli i rurociągów, w tym w pobliżu Grenlandii, oraz zaostrzenie ram regulacyjnych dotyczących sankcji i środków odwetowych; utrzymanie i egzekwowanie obowiązków wynikających z art. 112–115 UNCLOS, które mają zasadnicze znaczenie dla ochrony europejskich połączeń cyfrowych i energetycznych przed zakłóceniami geopolitycznymi; opracowanie strategii UE i EOG w celu monitorowania i przeciwdziałania chińsko-rosyjskiej współpracy na Dalekiej Północy, która potencjalnie podważa swobodę żeglugi i prawo międzynarodowe;

j) wspieranie ustanowienia wspólnych standardów cyberbezpieczeństwa i odporności w odniesieniu do kabli podmorskich, punktów wyładowania i krytycznej infrastruktury cyfrowej w Arktyce – w tym przez wspólne oceny ryzyka, wymogi dotyczące zgłaszania incydentów i okresowe testy warunków skrajnych – uznając ich strategiczne znaczenie dla otwartej strategicznej autonomii UE;

k) przeciwdziałanie zagrożeniom hybrydowym, takim jak cyberataki, zakłócanie i fałszowanie sygnału GPS oraz sabotaż

kabli podmorskich, co wymaga wzmocnienia mechanizmów monitorowania i reagowania dzięki wspólnym ramom monitorowania i reagowania UE–NATO oraz zwiększonych inwestycji w zmodernizowaną, bezpieczną i autonomiczną łączność satelitarną, w tym zdolności wynoszenia na orbitę, a także inwestycji, dronów podwodnych i mapowania dna morskiego; w związku z tym wspieranie badań, testowania i stopniowego wdrażania finansowanych przez UE hybrydowych technologii nadzoru, w tym systemów bezzałogowych, we współpracy z partnerami z krajów nordyckich w celu monitorowania zagrożeń hybrydowych i reagowania na nie;

l) z uwagi na rosnące znaczenie strategiczne arktycznych systemów satelitarnych dla bezpieczeństwa Europy oraz zależność od tych systemów – wzmacnianie wspólnej orientacji sytuacyjnej, odporności oraz stabilności regionalnej w Arktyce; ponadto promowanie inwestycji i partnerstw pod przewodnictwem UE z zaufanymi sojusznikami w celu zabezpieczenia krytycznej infrastruktury Arktyki i zmniejszenia zależności od autorytarnych mocarstw, w tym produkcji lodołamaczy, w miarę możliwości we współpracy z partnerami strategicznymi UE;

m) uznanie zwiększonej konkurencji geopolitycznej na arktycznych szlakach morskich, zwłaszcza na Północnej Drodze Morskiej; wspieranie w związku z tym dialogu dyplomatycznego, którego celem jest zawarcie jasnych umów międzynarodowych dotyczących swobody żeglugi i pokojowej współpracy morskiej, sprzeciwianie się jednostronnym roszczeniom oraz propagowanie stosowania międzynarodowego prawa morskiego zgodnie z UNCLOS; w związku z tym publiczne potępienie ograniczania swobody żeglugi przez Rosję na Północnej Drodze Morskiej oraz wzmocnienia rosyjskiej infrastruktury wojskowej wzdłuż tej drogi; wspieranie stosowania prawa międzynarodowego do przeciwdziałania próbom legitymizacji spornych korytarzy żeglugowych lub wywierania wpływu geopolitycznego pod pretekstem współpracy naukowej lub gospodarczej; udział w regionalnych dialogach dotyczących wdrażania porozumienia w ramach UNCLOS dotyczącego ochrony i zrównoważonego wykorzystywania morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową w Arktyce;

n) biorąc pod uwagę nieproporcjonalny wpływ zmiany klimatu na Arktykę oraz we współpracy z partnerami międzynarodowymi i ludnością rdzenną Arktyki – pilne wzmocnienie strategii adaptacyjnych, które mają również wymiar polityki bezpieczeństwa, wspieranie szeroko zakrojonych inicjatyw monitorujących i znaczne zwiększenie inwestycji w programy badawcze, w których priorytetowo traktuje się potrzebę zrównoważenia wzrostu gospodarczego przy jednoczesnej

ochronie krytycznych ekosystemów w Arktyce, zgodnie z zasadą „nie czyń poważnych szkód” zapisaną w art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852; uznanie, że chociaż zmiana klimatu zagraża ekosystemom arktycznym, wzrost temperatury ma również poważny wpływ na społeczeństwa regionów Arktyki, co podkreśla potrzebę skupienia się w badaniach naukowych na ludziach mieszkających w Arktyce oraz na zadbaniu o to, by korzyści płynące z działalności badawczej pomogły społecznościom lokalnym lepiej się dostosować i zwiększyć swoją odporność;

o) z uwagi na znaczenie zasobów naturalnych Arktyki, w tym węglowodorów, metali ziem rzadkich i rybołówstwa – wzmocnienie wraz z państwami członkowskimi obopólnego partnerstwa z Grenlandią i innymi zainteresowanymi podmiotami w Arktyce, w tym społecznościami rdzennymi, w zakresie zrównoważonego wydobycia zasobów, przy ścisłym poszanowaniu rygorystycznych norm środowiskowych, tak aby uniknąć katastrofalnych skutków, jakie przyniósł np. wyciek ropy naftowej w Norylsku (Rosja) w 2020 r.; zapewnienie, aby taka współpraca z jednej strony przyczyniała się do wzrostu liczby ludności i rewitalizacji społeczności lokalnych w Arktyce, a z drugiej strony zmniejszała zależność UE od Chin i innych niewiarygodnych dostawców; uwzględnienie strategicznych interesów UE w zapewnieniu dostępu do surowców krytycznych od wiarygodnych partnerów o podobnych poglądach, a także wzrostu gospodarczego UE;

p) równocześnie dążenie do ustanowienia wiążącego międzynarodowego systemu odpowiedzialności środowiskowej, aby zagwarantować, że zanieczyszczający poniosą pełną odpowiedzialność za wypadki i szkody ekologiczne na wodach Arktyki, zważywszy na potencjał otwarcia nowych transarktycznych szlaków żeglugowych;

q) biorąc pod uwagę potrzebę poszanowania i promowania praw ludności rdzennej w całej Arktyce – działania na rzecz włączenia wiedzy tej ludności do procesów środowiskowych i procesów kształtowania polityki, przy zapewnieniu, aby interesy ludności rdzennej i jej wiedza fachowa były w pełni uwzględniane na wszystkich szczeblach kształtowania polityki UE wraz z wszystkimi innymi odpowiednimi źródłami wiedzy oraz aby języki i kultura tej ludności były chronione;

r) nadanie priorytetu programom dotyczącym zdrowia psychicznego, umiejętności czytania i pisania, języka oraz młodzieży w ramach współpracy UE w Arktyce, w odpowiedzi na zalecenia zgłaszane przez fora ludności rdzennej i młodzieży z regionu Arktyki;

s) przestrzega art. 19 Deklaracji ONZ o prawach ludności rdzennej, w którym określono jej prawa; ponadto zapewnienie,

by działania UE i państw członkowskich w Arktyce przyczyniały się do poprawy dobrostanu oraz poszanowania praw społeczności rdzennych i nie naruszały tych praw, zgodnie z deklaracją z Ottawy z 1996 r.; rozważenie i przeciwdziałanie zwiększonej podatności ludności rdzennej na obce ingerencje i kampanie dezinformacyjne, których celem jest wykorzystywanie złożonych i wyjątkowych okoliczności jako broni;

t) pełne włączenie zaleceń deklaracji z Kiruny z 2013 r. do polityki UE wobec Arktyki, w tym poprzez wspieranie zwiększonego finansowania energii ze źródeł odnawialnych i zrównoważonego gospodarowania odpadami w społecznościach Arktyki, wzmocnienie mechanizmów znaczącego udziału ludności rdzennej w zarządzaniu i podejmowaniu decyzji w Arktyce, zwiększenie bezpieczeństwa cywilnego i zdolności reagowania kryzysowego w regionach Arktyki, w tym infrastruktury poszukiwawczo-ratowniczej i gotowości na wypadek klęsk żywiołowych, oraz promowanie interdyscyplinarnych partnerstw badawczych i edukacyjnych, w tym wspieranie młodzieży z Arktyki oraz lokalnych i rdzennych instytucji;

u) wspieranie pełnego wdrożenia porozumienia w sprawie połowów w centralnej części Oceanu Arktycznego, zobowiązującego sygnatariuszy do ustanowienia wspólnego programu badań naukowych i monitorowania oraz do uwzględnienia wiedzy ludności rdzennej przed zezwoleniem na jakąkolwiek przyszłą komercyjną działalność połowową w regionie;

v) uznanie, że zamieszkana Arktyka, infrastruktura transgraniczna i odporne społeczeństwa mają strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa Europy; zacieśnienie współpracy wewnątrz regionu europejskiej Arktyki oraz z tym regionem; wspieranie w szczególności rozwoju projektów infrastrukturalnych na linii północ-północ oraz wschód-zachód na obszarach arktycznych Szwecji i Finlandii, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia przepustowości istniejącej linii kolejowej z Finlandii nad Ocean Arktyczny, a także zbadanie możliwości utworzenia nowych, multimodalnych połączeń transportowych w celu wzmocnienia łączności UE z krajami nordyckimi oraz mobilności wojskowej;

w) uznanie znaczenia odpornej łączności dla społeczności arktycznych i bezpieczeństwa UE, opracowanie unijnych instrumentów, które aktywnie promują zwiększoną integrację gospodarczą w regionie Arktyki, ponieważ inwestycje w infrastrukturę transgraniczną zwiększają mobilność, pobudzają innowacyjność i rozwój działalności gospodarczej, a także zwiększają bezpieczeństwo dostaw i gotowość dzięki współpracy między podmiotami publicznymi i prywatnymi;

x) uznanie wsparcia UE dla rozwoju i współpracy w regionie Arktyki za niezbędne dla budowania relacji, zaufania i

potencjału rozwojowego na słabo zaludnionych i podatnych na zagrożenia obszarach północnych;

y) uznanie, że konkurencyjność i zarządzanie kryzysowe w złożonym środowisku polityki bezpieczeństwa zależą od silnych, innowacyjnych społeczeństw i lokalnych przedsiębiorstw posiadających własne zdolności oraz od współpracy transgranicznej między decydentami, naukowcami, przedsiębiorstwami i społecznościami; uznanie, że UE powinna nadal, w ścisłym dialogu z odpowiednimi państwami i organami regionalnymi, wspierać budowanie zdolności bardziej odpornych i zrównoważonych społeczności arktycznych;

z) podkreślanie kluczowej roli, jaką w zarządzaniu Arktyką i zrozumieniu klimatu odgrywa międzynarodowa współpraca naukowa, wspieranie dalszego finansowania przez UE projektów badawczych i dialogów naukowych dotyczących Arktyki oraz aktywnego udziału w tych projektach i dialogach; promowanie otwartej wymiany danych i uwzględniania wyników badań naukowych w procesach kształtowania polityki, przy jednoczesnym zadbaniu o to, aby taka wymiana naukowa była prowadzona z pełną świadomością obecnych zagrożeń dla obronności i bezpieczeństwa wynikających z sytuacji geopolitycznej;

aa) uznanie wyjątkowej roli uniwersytetów na obszarach wiejskich Arktyki jako motorów rozwoju regionalnego i wzrostu gospodarczego przez innowacje w badaniach naukowych i działalności biznesowej, przyciągania nowych mieszkańców, podnoszenia lokalnych i regionalnych kompetencji i kwalifikacji, wzmacniania spójności regionalnej oraz rozpowszechniania wiedzy i informacji, przyczyniających się do budowania odporności i gotowości; wspieranie uniwersytetów w Arktyce, w tym poprzez wkłady finansowe z różnych programów UE; wzmacnianie mobilności edukacyjnej i naukowej między uniwersytetami UE a uczelniami wyższymi w Arktyce, w tym na Grenlandii, Islandii i w północnej Norwegii, aby kształcić nowe pokolenie ekspertów ds. Arktyki i pogłębiać współpracę międzyludzką; zwiększenie finansowania interdyscyplinarnych badań nad Arktyką oraz wsparcie utworzenia europejskiego centrum doskonałości w dziedzinie badań nad Arktyką, wykorzystującego usługi programu Copernicus i infrastrukturę otwartych danych, pomiary terenowe i tradycyjną wiedzę, w celu dostarczania operacyjnych produktów naukowych wspierających proces decyzyjny UE i współpracę z pełnoprawnymi partnerami międzynarodowymi;

ab) w świetle rosnącego poparcia dla przystąpienia Islandii do UE – poparcie wyrażonego przez władze lokalne zamiaru przeprowadzenia do 2027 r. referendum w sprawie wznowienia negocjacji w sprawie przystąpienia do UE i zobowiązanie się do poszanowania jego wyników, będących demokratycznym

wyrazem woli obywateli Islandii; w międzyczasie aktywną współpracę z rządem Islandii w celu promowania korzyści płynących z ewentualnego członkostwa w UE i zwiększenie gotowości do wznowienia procesu akcesyjnego w razie formalnego ponownego złożenia wniosku akcesyjnego przez Islandię, a równocześnie zacieśnienie współpracy w obszarach wspólnych interesów i oferowanie wsparcia UE w walce z zagrożeniami hybrydowymi i ingerencjami zagranicznymi;

ac) wyrażenie zadowolenia z decyzji rządu Islandii o rozpoczęciu rozmów na temat partnerstwa w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony z UE; wyrażenie przekonania, że porozumienie będące wynikiem tych rozmów będzie miało zasadnicze znaczenie dla przyszłych relacji między UE a Islandią;

ad) uznanie Norwegii za kluczowego sojusznika UE i NATO oraz podkreślanie ciągłej potrzeby wzmocnienia współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony przy pełnym dostosowaniu do zobowiązań NATO; mając powyższe na uwadze oraz z uwagi na fakt, że członkostwo Norwegii w UE wzmocniłoby zarówno interesy narodowe tego kraju, jak i odporność geopolityczną UE poprzez zlikwidowanie krytycznych luk w zbiorowej obronie Unii, zwłaszcza w odniesieniu do przesmyku GIUK – zbadanie możliwości zacieśnienia współpracy z Norwegią, w tym ewentualnego rozszerzenia na Norwegię art. 42 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej oraz potencjalnego przystąpienia Norwegii do UE; podkreślenie, że kompleksowa współpraca obronna z Norwegią już jest możliwa, o czym świadczy solidna Nordycka Współpraca Obronna, która powinna służyć jako wzór dla zacieśnienia więzi między UE a Norwegią;

ae) biorąc pod uwagę kluczową rolę Norwegii dla bezpieczeństwa energetycznego UE, która odpowiada za ponad 30 % importu gazu do UE w 2024 r. – zacieśnienie współpracy w zakresie odporności energetycznej i dywersyfikacji dostaw jako kluczowego narzędzia – obok innych strategicznych projektów infrastrukturalnych, takich jak korytarz gazowy Morza Bałtyckiego – do osiągnięcia strategicznej autonomii UE, zwiększenia odporności i zmniejszenia zależności od rosyjskich dostaw energii;

af) wyrażenie zadowolenia ze stałego wsparcia Norwegii dla Ukrainy, w tym z decyzji o przeznaczeniu prawie 600 mln EUR na ukraińskie systemy obrony powietrznej;

ag) w świetle głębokiego zaniepokojenia Parlamentu rosnącym znaczeniem geopolitycznym Grenlandii, spotęgowanego oświadczeniami podmiotów zewnętrznych kwestionującymi zapisy duńskiej konstytucji i duńską suwerenność, a także doniesieniami o ingerencji zagranicznej w jej sprawy wewnętrzne, w tym niektórymi oświadczeniami administracji Stanów Zjednoczonych – potwierdzenie poszanowania prawa

Grenlandii do samostanowienia wraz z podkreśleniem, że decyzje dotyczące konstytucyjnej przyszłości i stosunków międzynarodowych Grenlandii muszą być podejmowane wyłącznie przez obywateli Grenlandii bez nacisków zewnętrznych;

ah) w świetle rosnącego znaczenia Grenlandii w Arktyce i jej znaczenia dla europejskiej struktury bezpieczeństwa oraz rosnącego poparcia dla ponownego przystąpienia do UE wśród mieszkańców Grenlandii, które według sondaży wynosi obecnie około 60 % – popieranie wszelkich potencjalnych inicjatyw rządu Grenlandii, by wzmocnić polityczne, instytucjonalne i gospodarcze więzi tego kraju z UE; zachęcanie UE do pogłębienia partnerstwa strategicznego i gospodarczego, w tym w kontekście ewentualnego przystąpienia, jeżeli i kiedy obywatele Grenlandii wyrażą taką wolę; w związku z tym podkreślanie, że członkostwo w UE zapewniłoby Grenlandii dostęp do takich inicjatyw jak Iris^2 i Galileo, większy wpływ na kwestie związane z Arktyką oraz środki na ochronę jej kluczowych ekosystemów, a także umożliwiłoby zrównoważony rozwój infrastruktury krytycznej w miarę wyłaniania się nowych północnych szlaków handlowych, zwiększając jednocześnie jej bezpieczeństwo;

ai) zapoznanie się z pierwszą strategią bezpieczeństwa Grenlandii zatytułowaną „Grenlandia w świecie: nic o nas bez nas – polityka zagraniczna, bezpieczeństwa i obrony Grenlandii na lata 2024–2033”, która odzwierciedla zasadę znaczącego włączenia ludów arktycznych w kształtowanie polityki mającej wpływ na ich region; zapoznanie się z zawartym w strategii zaleceniem dotyczącym utworzenia centrum pokoju w Nuuk, które promowałoby dialog oraz ułatwiało badania i mediację;

aj) uznanie, że Grenlandia dostosowała się do stancji wprowadzonych przez UE wobec Rosji w związku z inwazją na Ukrainę; podkreślenie, że otwarcie biura Komisji w Nuuk stanowi nowy etap współpracy z Grenlandią, która – choć nie jest państwem członkowskim – od wielu lat pozostaje ściśle powiązana z UE i korzysta z jej wsparcia finansowego, w tym również w sektorze edukacji;

ak) zacieśnienie współpracy z Kanadą; podkreślenie strategicznego znaczenia partnerstwa UE–Kanada w kontekście wspólnych wartości demokratycznych i globalnej odpowiedzialności oraz promowanie współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony w Arktyce w ramach ambitnej i perspektywicznej agendy UE–Kanada;

al) podkreślanie w szczególności potrzeby ściślejszej współpracy w celu zwalczania wrogich działań Rosji i Chin w Arktyce, przy jednoczesnym wspieraniu rozwoju gospodarczego oraz przypominaniu, że współpraca wojskowa może również

wzmacniać lokalne społeczności; rozwijanie ustrukturyzowanego dialogu w ramach kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej między UE a Kanadą[3], koncentrującego się na ochronie ekosystemów i różnorodności biologicznej, wdrażaniu międzynarodowych norm środowiskowych, odpornej infrastrukturze, bezpieczeństwie szlaków morskich oraz uwzględnianiu wiedzy ludności rdzennej w procesach decyzyjnych; przypominanie o znacznym potencjale współpracy UE–Kanada w zakresie kanadyjskich zasobów naturalnych; zachęcanie do ściślejszej współpracy naukowej i kulturalnej w celu wzmocnienia pozycji ludności rdzennej i odporności Arktyki; podkreślanie, że współpraca w zakresie rozwoju infrastruktury i zarządzania nią oraz modeli partnerstwa z ludnością rdzenną ma kluczowe znaczenie dla współpracy między UE a Kanadą; uznanie za priorytet szybkich działań w celu pogłębienia współpracy politycznej, gospodarczej i w zakresie bezpieczeństwa z Kanadą, biorąc pod uwagę jej rolę jako członka założyciela Rady Arktycznej i strategicznego partnera UE;

am) rozwijanie dialogu UE–USA na temat Arktyki; podkreślanie licznych wspólnych wyzwań, z którymi mierzą się UE i USA w tym regionie – od kwestii klimatycznych po współpracę w zakresie bezpieczeństwa; podkreślenie, że współpraca UE–USA w Arktyce ma fundamentalne znaczenie dla powstrzymania Rosji i Chin oraz zapewnienia wspólnego bezpieczeństwa między UE a USA;

an) podkreślenie, że niezbędny jest silniejszy dialog regionalny z partnerskimi krajami o zbliżonych poglądach w Arktyce, oraz wezwanie przywódców UE do zainicjowania spotkania liderów takich państw w celu wypracowania wspólnej, merytorycznej i realnej długoterminowej strategii dla Arktyki;

ao) wzmacnianie wielostronnego zarządzania i współpracy na forum Rady Arktycznej, zwłaszcza podczas obecnej prezydencji Królestwa Danii, na czele z Grenlandią w latach 2025–2027; w tym kontekście wezwanie wszystkich członków do przestrzegania pokojowych, opartych na prawie ram zarządzania oraz do przywrócenia skutecznej współpracy wielostronnej, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i praw ludności rdzennej;

ap) zacieśnienie współpracy z państwami-obserwatorami Rady Arktycznej, takimi jak Japonia i Korea Południowa, koncentrującej się na zrównoważonych technologiach, zdolnościach lodołamaczy i bezpieczeństwie morskim, przy

---

[3] Kompleksowa umowa gospodarczo-handlowa (CETA) między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony (Dz.U. L 11 z 14.1.2017, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/37/oj).

jednoczesnej ochronie strategicznych interesów UE;

aq) ponowienie działań na rzecz wsparcia wniosku UE o uzyskanie statusu pełnoprawnego obserwatora w Radzie Arktycznej oraz zwiększenia udziału UE w pracach grup roboczych Rady Arktycznej;

ar) zwiększenie finansowania i wsparcia współpracy z kluczowymi instytucjami arktycznymi, takimi jak Arktyczna Rada Gospodarcza, Forum Burmistrzów Arktyki oraz Stały Komitet Parlamentarzystów Regionu Arktyki, w tym przez działania na rzecz budowania potencjału, wspólne projekty oraz inicjatywy badawcze, z uznaniem ich kluczowej roli w promowaniu zrównoważonego rozwoju i zaangażowania społeczności lokalnych w całym regionie Arktyki;

as) uznanie, że zaktualizowana i ulepszona strategia UE wobec Arktyki wymaga również dodatkowych środków finansowych; dopilnowanie, aby kolejne wieloletnie ramy finansowe stymulowały strategiczne inwestycje w zdolności żeglugowe w Arktyce, nowoczesne systemy łączności, centra logistyczne i infrastrukturę pomocniczą, w tym lodołamacze; podkreślanie, że takie inwestycje muszą gwarantować ścisłe przestrzeganie norm środowiskowych i zapewniać znaczący udział ludności rdzennej w planowanie i realizację polityki;

at) wzmocnienie mandatu specjalnego wysłannika ds. Arktyki przez przyznanie mu jasno określonych uprawnień, odpowiednich zasobów i kompetencji niezbędnych do monitorowania rozwoju sytuacji w zakresie bezpieczeństwa i środowiska, reprezentowania UE na forach działających w regionie Arktyki, koordynowania polityki wobec Arktyki, współpracy ze społecznościami rdzennymi oraz składania sprawozdań Radzie i Parlamentowi;

au) apelowanie o utworzenie dedykowanej jednostki ds. Arktyki w ESDZ, która umożliwi bardziej kompleksowe i proaktywne zaangażowanie we współpracę z państwami oraz zainteresowanymi stronami regionu Arktyki; podkreślanie, że UE powinna traktować Arktykę jako długoterminowego partnera na rzecz zrównoważonego dobrobytu, nadając priorytet współpracy w kwestiach gospodarczych, środowiskowych i bezpieczeństwa; wezwanie ESDZ do budowania wiedzy eksperckiej dotyczącej Arktyki, w tym przez szkolenia personelu oraz bliższą współpracę ze społecznościami i instytucjami arktycznymi, a także do zwiększenia udziału UE w pracach grup roboczych Rady Arktycznej; podkreślenie, że budowanie tej zdolności musi być poparte odpowiednim finansowaniem, w tym środkami na szkolenia, badania i rozwijanie partnerstw ze społecznościami i instytucjami arktycznymi, aby zapewnić kompleksowe, rzetelne, skuteczne i skoordynowane podejście do polityki UE wobec Arktyki;

av) zbadanie możliwości utworzenia formalnego przedstawicielstwa UE na Wyspach Owczych w celu wzmocnienia dialogu politycznego, zacieśnienia współpracy w zakresie rybołówstwa, odporności na zmianę klimatu i zrównoważonego rozwoju oraz umocnienia strategicznej obecności UE w regionie północnoatlantyckim;

2. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszego zalecenia Radzie, Komisji i wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, a także – tytułem informacji – rządom i parlamentom państw arktycznych oraz organizacjom reprezentującym ludność rdzenną.